

- 32 618   Wijziging van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek en enige andere wetten in verband met de invoering van een verhoogd collegegeld voor langstudeerders (Wet verhoging collegegeld langstudeerders)
- 31 497   Passend onderwijs
- Nr. 32   Brief van de minister en staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 april 2011

De afgelopen maanden is verschillende keren gedebatteerd met de Tweede Kamer over de invoering van Passend Onderwijs en over de Wet verhoging collegegeld langstudeerders. Als bewindspersonen van OCW staan wij onverkort voor de doelen die wij met de voorstellen willen bereiken. Gelet op de zorg voor een goede invoering van de beide maatregelen die buiten en binnen het parlement, zowel bij de oppositie als bij VVD, CDA en PVV leeft en de wens van het kabinet te komen tot draagvlak in het parlement, is in de afgelopen weken in het kader van de begrotingsvoorbereiding gekeken wat maximaal haalbaar is om een zorgvuldige invoering verder te bevorderen.

Naar aanleiding hiervan doen wij u een voorstel toekomen tot temporisering van de bezuiniging op passend onderwijs en van het verhoogd collegegeld voor langstudeerders en de efficiencykorting op instellingen. Het voorstel brengt geen verandering in de doelstelling van de voorstellen voor passend onderwijs en langstudeerders. De dekking voor dit voorstel wordt geheel binnen de OCW-begroting gevonden. De voorstellen lichten wij hierna toe en de budgettaire consequenties zijn in een bijlage bij deze brief opgenomen.

Passend onderwijs

Uit het debat, dat de afgelopen maanden is gevoerd over de invoering van een nieuw stelsel voor passend onderwijs, is gebleken dat een grote meerderheid in de Kamer voorstander is van het voorgestelde stelsel voor Passend Onderwijs. Wel leeft breed de zorg te komen tot een zorgvuldige invoering hiervan en is de wens geuit daartoe de bezuiniging op passend onderwijs te temporiseren.

Bij de begrotingsvoorbereiding voor 2012 zijn wij tot het volgende voorstel gekomen. In plaats van een bezuiniging van 50 miljoen euro in 2012 en een structurele bezuiniging van 300 miljoen euro vanaf 2013, start de bezuiniging pas in 2013 met een bedrag van 100 miljoen euro, oplopend naar 200 miljoen euro in 2014 en structureel 300 miljoen euro vanaf 2015.

In het zoeken naar een goede oplossing richting het parlement hebben wij aansluiting gezocht bij diverse moties die zijn ingediend met betrekking tot passend onderwijs. Door de temporisering wordt het tevens mogelijk de personele gevolgen van de bezuiniging

beter op te vangen, zodat bestaande expertise van personeel behouden kan blijven en gedwongen ontslagen zo veel mogelijk kunnen worden voorkomen.

Temporisering van de bezuiniging op passend onderwijs doet niets af aan de eerder gedane voorstellen voor de breed in de Kamer gedragen stelselwijziging passend onderwijs. Wel biedt het de ruimte om het door de onderwijsorganisaties gewenste overleg aan te gaan over de wijze waarop de invoering van het passend onderwijs vanaf 2012 binnen de nieuwe budgettaire kaders het beste gerealiseerd kan worden. Voor de zomer zullen wij u daarover in de reeds toegezegde rapportage nader informeren.

Langstudeerders

De afgelopen maanden zijn diverse debatten gevoerd over de maatregel langstudeerders. Daarbij voerden twee bezwaren de boventoon: het per september 2011 invoeren van het verhoogd collegegeld voor studenten en de tijdelijke dip in de bekostiging van de instellingen. In de debatten bleek ook dat niet alle oppositiepartijen het principe van de maatregel langstudeerders afwijzen.

Om te komen tot een breder draagvlak voor de maatregel langstudeerders, zoeken wij aansluiting bij deze signalen uit de Tweede Kamer. Omdat de begrotingsvoorbereiding voor 2012 is begonnen, hebben we inmiddels een duidelijk overzicht van de budgettaire mogelijkheden binnen OCW gekregen. Daaruit blijkt dat een temporisering voor de maatregel langstudeerders mogelijk is, zonder dat de structurele invoering van de maatregel in het geding komt. Om het bredere draagvlak voor de maatregel langstudeerders ook daadwerkelijk te realiseren, stellen wij voor om metterdaad een temporisering door te voeren. In het studiejaar 2011-2012 zal daarmee geen sprake zijn van verhoogd collegegeld van 3000 euro voor langstudeerders, noch van een korting voor instellingen van 190 miljoen euro. Het verhoogd collegegeld en de taakstelling op de instellingen voor hoger onderwijs gaan een jaar later in, in het studiejaar 2012-2013. Wij sluiten hiermee aan bij amendementen die reeds zijn ingediend door de Tweede Kamer.

Met de temporisering maken wij het mogelijk dat instellingen en studenten zich nu volledig kunnen richten op de implementatie van de Veerman-agenda. Daarvoor is het wel nodig dat de behandeling van het wetsvoorstel langstudeerders nu doorgaat, juist om studenten en instellingen tijdig duidelijkheid te bieden.

Dekking temporisering

De temporisering van de twee maatregelen wordt geheel gedekt binnen de OCW-begroting. De temporisering wordt gedekt uit incidentele ruimte op de OCW-begroting, middelen voor de prijsbijstelling (tranches 2011, 2012, 2013) uitgaande van de veronderstelling dat deze wordt uitgekeerd, een incidentele korting op de middelen voor de uniforme toetsing, de maatschappelijke stage en de middelen voor prestatiebeloning. Het structurele beeld blijft geheel onveranderd. Een en ander wordt bij de Voorjaarsnota definitief verwerkt.

In de bijlage bij deze brief is een financiële toelichting gegeven.

Concluderend

In voorbereiding op de begroting voor 2012 hebben wij mogelijkheden gevonden een uitgestoken hand te reiken naar het parlement. De bezuinigingen op passend onderwijs en de maatregel langstudeerders worden getemporiseerd. De doelstelling van de beide voorstellen blijft hetzelfde. Wel geeft het de betrokken partijen meer mogelijkheden zich voor te bereiden op het beleid en de budgettaire consequenties. De te behalen doelen uit het Regeerakkoord blijven onverminderd van kracht.

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
J.M. van Bijsterveldt-Vliegthart

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
H. Zijlstra

Bijlage: Budgettaire overzicht

Bedragen x € mln

Tabel 1: Fasering maatregelen Langstudeerders en Passend Onderwijs

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1) Langstudeerders						
- Verhoging collegegeld met 0-3000-3000	0	-62	-178	-163	-163	-163
- Efficiencykorting instellingen gefaseerd (incl. gedragseffect)	0	0	-200	-220	-230	-230
Totaal fasering Langstudeerdersmaatregel (nieuwe reeks)	0	-62	-378	-383	-393	-393
Langstudeerdersmaatregel (reeks conform RA)	0	-370	-370	-370	-370	-370
Te dekken (t.b.v. fasering maatregel Langstudeerders)	0	-308	8	13	23	23
2) Passend onderwijs						
Fasering maatregel passend onderwijs (nieuwe reeks)	0	0	-100	-200	-300	-300
Maatregel passend onderwijs (conform RA)	0	-50	-300	-300	-300	-300
Te dekken (t.b.v. fasering maatregel Passend onderwijs)	0	-50	-200	-100	0	0
3) Totaal te dekken (- = tekort, + = overschot)	0	-358	-192	-87	23	23

Bedragen x € mln

Tabel 2: Dekking fasering maatregelen Langstudeerders en Passend Onderwijs

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Dekking:						
Prijsbijstelling tranche 2011	120	120	62	0	0	0
Ruimte OCW-begroting	0	119	0	0	0	0
Prestatiebeloning (maatregel RA)	0	0	0	0	120	0
Versterken centrale en uniforme toetsing (maatregel RA)	0	10	10	0	0	0
Maatschappelijke stage	0	10	10	10	0	0
Kasschuif over de jaren heen	-120	99	110	77	-143	-23
Totaal dekking	0	358	192	87	-23	-23

Toelichting tabel 2:

- De prijsbijstellingstranche 2011 wordt voor de jaren 2011, 2012 en 2013 gedeeltelijk ingezet voor de dekking van de temporisering passend onderwijs en langstudeerders, uitgaande van de veronderstelling dat deze wordt uitgekeerd.
- De OCW-begroting kent in 2012 incidenteel ruimte. Deze wordt ter dekking ingezet. In het regeerakkoord is afgesproken dat een prestatiebeloning voor (teams van) leraren wordt ingevoerd. Hiervoor is structureel 250 miljoen euro beschikbaar. De jaren

ervoor betreft dit een oplopende reeks van 10 miljoen euro in 2012, 20 miljoen euro in 2013, 40 miljoen euro in 2014 en 200 miljoen in 2015. Eenmalig wordt in 2015 120 miljoen euro gekort. De structurele middelen blijven ongewijzigd.

- In het regeerakkoord is vanaf 2012 een bedrag van structureel 80 miljoen euro beschikbaar gesteld voor centrale en/of uniforme toetsing in het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en het middelbaarberoepsonderwijs zodat de leerwinst objectief getoetst kan worden. Incidenteel wordt in 2012 en 2013 10 miljoen euro minder beschikbaar gesteld. De middelen vanaf 2014 blijven ongewijzigd.
- Het vorig kabinet heeft de maatschappelijke stage ingevoerd. Hiervoor is structureel 55 miljoen euro beschikbaar. In de jaren 2012, 2013 en 2014 wordt dit bedrag verminderd met 10 miljoen euro per jaar. Vanaf 2015 is het structurele bedrag van 55 miljoen euro weer beschikbaar.